

DEBATT

Internasjonalt samarbeid Norges bidrag

Unesco tar til orde for tverrfaglig utdanning og forskning for å sikre en bærekraftig utvikling. Solberg-regjeringen oppfordres til å følge opp.

FNs redskap for fred og bærekraft

UNESCO ble nevnt som en aktuell kandidat til Nobels fredspris i 2013. Ikke overraskende! I 1945 ble Unesco etablert nettopp for å bygge et fundament for varig, fredelig sameksistens.

Unesco er FNs organisasjon for utdanning, vitenskap, kultur og kommunikasjon (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). Organisasjonens mandat er å bidra til en varig fredskultur ved å fremme gjensidig forståelse og samarbeid mellom nasjoner på de fire nevnte fagområdene. Unesco beskytter menneskerettigheter og ytrings- og pressefrihet, fremmer demokrati og hindrer diskriminering. Ligestilling og reduksjon av fattigdom har høy prioritet.

KONKRETE MÅL for organisasjonens arbeid vedtas av medlemslandene på Unescos generalkonferanse, som avholdes annethvert år. I disse dager arrangeres den 37. i rekken. Unesco deltar i liten grad direkte i programmer og prosjekter i enkeltland, men bidrar til utveksling av ideer og erfaringer, og til mellomstatlig samarbeid gjennom for eksempel organisering av temakonferanser.

Utenriksdepartementet har det overordnede ansvaret for norsk politikk overfor Unesco, men flere departementer deltar i det faglige arbeidet. Kunnskapsdepartementet koordinerer Norges løpende samarbeid med Unesco på vegne av Utenriksdepartementet.

EN FERSK VURDERING av 29 multilaterale organisasjoner som Norge samarbeider med, viser at Unesco drives godt og har gode resultater.

Tora Aasland
Leder,
Den norske Unesco-kommisjonen

Peter M. Haugan
Nestleder,
Den norske Unesco-kommisjonen

Jan Monteverde Haakonsen
Medlem,
Den norske Unesco-kommisjonen

Organisasjonen er en viktig partner for Norge i det internasjonale utviklingssamarbeidet. Som en av de største økonomiske bidragsyterne, arbeider Norge kontinuerlig for å gjøre Unesco mer effektiv. Dette er spesielt krevende nå, når USA ikke betaler sin medlemsavgift fordi Palestina er tatt opp som medlem.

Alle medlemsland oppnevner et nasjonalt utvalg som skal være bindeledd mellom Unesco og nasjonalregjeringen, og mellom offentlig sektor og det sivile samfunn. Den norske Unesco-kommisjonen har 12 medlemmer med bakgrunn fra Unescos fagområder. Kommisjonen gir råd til regjeringen i sentrale saker på de fire fagområdene.

► **Utdanning:** Utdanning for alle (Education for All – EFA) er en global dugnad som ble vedtatt i Dakar av 164 land i år 2000. Stater, FN-organisasjoner, frivillige organisasjoner, og arbeids- og næringsliv jobber sammen for å nå seks utdanningsmål innen 2015. Unesco samordner den globale innsatsen.

► **Vitenskap/forskning:** Unesco samordner globalt vitenskapelig samarbeid på sentrale områder. For eksempel har IOC (Intergovernmental Oceanographic Commission) ledet utviklingen av et varslingsystem for tsunamier. Innen samfunnsfaglig og humanistisk forskning bidrar programmet MOST (Management of social transformation) til å bygge en kultur for kunnskapsbasert beslutningstaking og nær kopling mellom forskning, politikk og praksis.

► **Kultur:** Pyramidene i Egypt,

Bryggen i Bergen og helleristingene i Alta står på Unescos verdensarvliste. Denne omfatter byggverk og naturområder av stor betydning for hele verdens befolkning, som alle land har et felles ansvar for å ta vare på. Unesco administrerer Konvensjonen for vern av verdens kultur- og naturarv, og tilbyr nødhjelp der verdensarv er i fare, som for eksempel i Syria i disse tider.

► **Kommunikasjon:** I de siste ti år har minst 500 journalister blitt drept på jobb, og langt flere blitt utsatt for trusler, vold og arrestasjoner. Enkelte land overvåker og regulerer også ytringer i nye sosiale medier. Unesco koordinerer arbeid for å styrke journalisters sikkerhet og bekjempe hindre mot ytringsfriheten.

EN BÆREKRAFTIG UTVIKLING berører natur, kultur, og sosiale og økonomiske forhold. Når samfunnsbærekraft er truet, er det behov for å vurdere alle aspekter; både for å forstå fullt ut hva en står overfor og hvordan en kan møte utfordringene.

Unescos mandat gir organisasjonen en enestående posisjon for å bidra til helhetlig tilnærming gjennom (1) kopling av utdanning, forskning og politikkkutforming og (2) kopling av ulike grener av vitenskapsfeltet: natur, samfunn og humaniora.

På denne bakgrunn inviterte Unesco, FN-universitetet og Universitetet i Tokyo i september til et felles arrangement om bærekraftig vitenskap. Konferansen tok utgangspunkt i dagens globale utfordringer som klimaendring, sosial

ekskludering og helse- og fattigdomsproblemer. Sentrale budskap fra konferansen var at:

- Utdanning og vitenskap må forholde seg til dagens globale tilstand og utfordringer. Dagens utdanningsinstitusjoner er for konservative og forbereder ikke de unge på framtidens utfordringer
- Det er helt nødvendig å styrke samarbeidet på tvers av vitenskapelige fagdisipliner i både utdanning og forskning, for å oppnå en bærekraftig utvikling

Behovet for tverrfaglighet bekrefte i den nyeste rapporten fra FNs klimapanel. Den formidler klarere enn før at pågående klimaendringer i stor grad skyldes menneskers beslutninger, valg og handlinger. Det er dermed behov for både samfunnsfaglig og naturfaglig kunnskap og aktiv innsats for å bremse utviklingen.

DEN NORSKE Unesco-kommisjonen mener dagens globale utfordringer reiser behov for å vurdere nye tilnærminger innen utdanning og forskning. Skarpe faglige skillelinjer kan hindre utvikling av gode løsninger. Det er behov for en sterkere integrering av naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora.

Vi vil oppfordre den nye regjeringen Solberg om å styrke tverrfaglighet og helhetlig tilnærming på alle nivåer i kunnskapspolitikken. Det vil gi kommende generasjoner et bedre grunnlag for å møte viktige samfunnsmessige og globale utfordringer og øke mulighetene for å oppnå en bærekraftig utvikling.

Statsminister Erna Solberg og kunnskapsminister Thorbjørn Røe Isachsen (t.v.) må satse på tverrfaglighet for å oppnå Unescos mål, mener Unesco. Her på Skøyenåsen skole i forrige uke.

FOTO: SCANPIX